

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МОДИФІКАЦІЇ ВПРАВ З ГОВОРІННЯ ДЛЯ ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩА

Бойко К.Л.

Херсонська державна морська академія
Україна

Сучасна українська освіта стикається з низкою викликів, які потребують швидкої адаптації навчальних процесів для забезпечення високої якості підготовки фахівців. Умови воєнного часу, вимушена міграція, вплив глобалізаційних тенденцій та євроінтеграційні вимоги ставлять перед освітянами завдання створення ефективного, доступного та мотиваційного освітнього середовища. Особливу роль у цьому контексті відіграє розвиток навичок усного мовлення студентів, адже вільне володіння англійською мовою є критично важливим для майбутніх судноводіїв як на борту судна, так і на суші.

Дистанційне навчання, зокрема у сфері морської англійської, має специфіку, що обумовлена не лише технічними аспектами, а й професійною спрямованістю підготовки. Реалістичне відтворення умов роботи на судні, моделювання професійних ситуацій та комунікативних сценаріїв вимагає від викладачів інтеграції рольових ігор, симуляторів та тренажерів, що в онлайн-форматі потребує креативних рішень для підтримання активності та взаємодії студентів.

Водночас психологічні та соціальні фактори дистанційного навчання, такі як втома від екрана, брак живого спілкування та ізоляція, можуть негативно впливати на розвиток мовних навичок. Тому завдання викладача полягає не лише у підборі технічних засобів, але й у створенні безпечного та стимулюючого середовища, що сприяє активній участі, формуванню мотивації та впевненості у використанні англійської мови.

Аналіз наукових джерел свідчить, що питання дистанційної освіти та розвитку комунікативної компетентності розглядаються у різних сферах і країнах, проте методичні підходи до навчання вільного говоріння англійською у морській сфері залишаються недостатньо дослідженими. Вважаємо, що актуальність проблеми зумовлена необхідністю ефективної організації онлайн-занять та збереження високого рівня мовної підготовки майбутніх судноводіїв.

Метою дослідження є обґрунтувати методичні засади модифікації класичних вправ з розвитку усного мовлення для ефективного використання в онлайн-середовищі при підготовці майбутніх судноводіїв.

Розвиток комунікативної компетентності майбутніх судноводіїв у процесі онлайн-навчання передбачає врахування як технічних можливостей студентів, так і специфіки морської англійської мови. IMO Model Course 3.17 визначає усне мовлення як пріоритетну навичку для підготовки моряків, тому адаптація вправ у дистанційному форматі має відбуватися з дотриманням принципів комунікативності, інтерактивності та наближеності до професійних ситуацій.

Серед класичних вправ для розвитку говоріння особливе місце займають рольові ігри, симуляції професійних ситуацій, дебати, групові дискусії та завдання на вільне говоріння. У традиційному (офлайн) форматі вони ефективно поєднують мовну практику із професійною підготовкою. Проте в умовах онлайн-навчання виникають певні труднощі: обмежена невербальна комунікація, технічні проблеми, зниження динаміки взаємодії, складність контролю з боку викладача.

Методичні засади адаптації класичних вправ до онлайн-навчання ґрунтуються на таких принципах: збереження комунікативної цінності завдань; забезпечення інтерактивності та активної участі; чітке структурування інструкцій і часу виконання; створення безпечного середовища для мовних експериментів; використання візуальної та технічної підтримки; обов'язкове надання зворотного зв'язку. Дотримання цих принципів

сприяє підвищенню ефективності мовленнєвої практики та формуванню впевненості студентів.

Саме методологічні стратегії розвитку навичок говоріння в англійській мові передбачають активне залучення студентів до комунікативної практики та інтеграцію професійних сценаріїв у навчальний процес (Molina Vera & Álvarez Calderón, 2024).

Пропонуємо розглянути узагальнену таблицю методичних засад модифікації вправ для розвитку говоріння на основі наукових підходів, відомих у педагогіці та викладанні англійської мови (див. табл.1).

Таблиця 1 – Принципи онлайн-адаптації вправ для практики говоріння

Класична вправа	Адаптація для онлайн-середовища	Методичні засади модифікації
Role-play	Використання breakout rooms у Zoom/MS Teams, ротація учасників, запис діалогів для аналізу	Збереження комунікативної цінності, активна участь, контроль та фідбек
Debates	Міні-дискусії у малих групах, асиметричні дебати в чаті, рольові дебати з чітким розподілом ролей	Інтерактивність, структурованість, розвиток критичного мислення
«Design a poster»	Використання Canva, Miro, Google Jamboard для синхронної спільної роботи	Візуальна підтримка, інтеграція творчості, командна робота
Storytelling	Використання інтерактивних платформ для вибору картинок/слів, розповідь у breakout rooms, запис історій	Акцент на усну практику, мотивація, підтримка креативності
«Find Someone Who...»	Онлайн-анкети, інтерактивні опитування (Mentimeter, Kahoot), короткі сесії в breakout rooms	Соціальна взаємодія, розвиток навичок спонтанного мовлення, залучення всіх студентів
Role-play «Emergency on Board»	Сценарії в малих групах через breakout rooms, демонстрація рішень через презентації	Моделювання професійних ситуацій, підвищення впевненості та точності мовлення

Джерело: авторське узагальнення, 2025

Модифікація класичних вправ для розвитку усного мовлення у дистанційному навчанні ґрунтується на низці методичних засад, які забезпечують ефективність комунікативної практики та залученість студентів. По-перше, ключовим принципом є збереження комунікативної цінності вправ. Навчальні завдання повинні імітувати реальні професійні ситуації та передбачати активне використання мови студентами, що дозволяє формувати стійкі мовні реакції та підвищувати рівень усного мовлення. Наприклад, рольові ігри, які традиційно виконуються в класі, у онлайн-форматі реалізуються через breakout rooms, що забезпечує можливість спілкування в малих групах та відтворення професійних сценаріїв.

Другим важливим принципом є активізація студентів через інтерактивність та участь у навчальному процесі. Онлайн-середовище вимагає використання цифрових платформ та інтерактивних інструментів (Canva, Miro, Jamboard, Mentimeter), що дозволяє студентам виконувати завдання синхронно, спільно створювати продукти діяльності та взаємодіяти один з одним. Такі технології стимулюють креативність, підтримують мотивацію та знижують психологічні бар'єри, пов'язані з обмеженим живим спілкуванням.

Ще одним важливим аспектом є структурування завдань і чітке регламентування часу виконання. У дистанційному форматі студентам необхідна зрозуміла інструкція та

часові рамки для виконання вправ, що сприяє ефективності роботи та збереженню концентрації. Наприклад, міні-дебати або «Find Someone Who...» у breakout rooms за допомогою таймера підтримують динаміку взаємодії та дозволяють викладачу ефективно контролювати процес.

Не менш значущою є підтримка безпечного навчального середовища, де студенти можуть експериментувати з мовою, не побоюючись помилок. Запис виконаних завдань і надання конструктивного зворотного зв'язку допомагає розвивати впевненість та самостійність у використанні англійської мови.

Дослідження Шимрея підтверджує, що структуровані онлайн-вправи здатні підтримувати ефективний розвиток навичок говоріння, забезпечуючи активну взаємодію студентів у дистанційному форматі (Shymray, 2023).

Таким чином, дотримання зазначених методичних засад дозволяє зберегти педагогічну цінність класичних вправ, підвищити ефективність мовленнєвої практики та створити умови для розвитку впевненості і комунікативної компетентності студентів у дистанційному навчанні.

На нашу думку, ефективна модифікація вправ передбачає використання візуальної та технічної підтримки, що допомагає студентам краще сприймати інформацію та орієнтуватися у завданні. Візуальні матеріали, інтерактивні карти, цифрові плакати та презентації сприяють більш повному розкриттю комунікативного потенціалу завдань і наближають онлайн-заняття до умов реальної професійної діяльності.

Адаптація класичних вправ з розвитку говоріння для онлайн-середовища є необхідною умовою забезпечення якісної мовної підготовки майбутніх судноводіїв. Практика довела, що навіть традиційні офлайн-завдання можуть бути успішно адаптовані до віртуального навчання за умови використання інтерактивних платформ, чіткого планування та застосування сучасних цифрових інструментів. Це дозволяє зберегти їх педагогічну ефективність, забезпечити реалістичність навчальних ситуацій та підтримати розвиток комунікативної компетентності курсантів. Таким чином, комплексне поєднання теоретичних принципів і практичного досвіду створює основу для подальшого вдосконалення методики дистанційного викладання морської англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Molina Vera, D. M., & Álvarez Calderón, V. E. (2024). *Methodological strategy for the development of speaking skills in the English language*. *Ciencia Latina Revista Científica Multidisciplinaria*, 8(4), 8505–8514. https://doi.org/10.37811/el_rcm.v8i4.13013
2. Shymray, Y. P. (2023). *Effectiveness of online exercises for developing communication skills in students*. *Education and New Developments 2024 – Volume II*, 11994–11997. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED654662.pdf>